

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VI.30.051/2025/6.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Farkas Antónia előadó bíró

Dr. Döme Attila bíró

Dr. Madarász Anna bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: Ügyész

A felperes képviselője: Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség (cím1)

Az alperes: cég1 (cím2)

Az alperes képviselője: Horváthné dr. Neiger Éva Kata ügyvéd (cím3)

A per tárgya: tisztességtelen általános szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.080/2024/13-I. számú ítélete

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 7.G.40.207/2023/15. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal érintett részében, részben – az ÁSZF II.2. pont első mondata vonatkozásában – hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a körben (e tekintetben a keresetet elutasító rendelkezést) egészében megváltoztatva megállapítja, hogy az alperes által az utazásszervezői tevékenysége körében 2023. március 21-től alkalmazott „Általános Szerződési Feltételek” elnevezésű általános szerződési feltételei közül az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal érvénytelen a II.2. pont első mondata, miszerint „Az utazási szerződés létrejöttének további feltétele, hogy az Utazó határidőre befizesse a részvételi díj előleget.”.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal érintett részében, részben – az ÁSZF V.1. pont harmadik bekezdés első mondata vonatkozásában – hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét ebben a körben részben megváltoztatva megállapítja, hogy az alperes által az utazásszervezői tevékenysége körében 2023. március 21-től alkalmazott „Általános

Szerződési Feltételek” elnevezésű általános szerződési feltételei közül az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal érvénytelen az V.1. pont harmadik bekezdés első mondatának második és harmadik tagmondatában szereplő „a szerződés nem lép hatályba, és” szövegrész.

Az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket az alperes – az ÁSZF II.2. pontja első mondata, valamint az V.1. pontja harmadik bekezdés első mondata vonatkozásában – 2023. június 28-ig teljesített.

A Kúria kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül saját költségére internetes honlapjai nyitó oldalán Times New Roman betűtípussal, legalább 12-es betűmérettel és legalább 15 napon keresztül, de a 15 nap leteltét követően is mindaddig, amíg az alperes az érvénytelen feltételek nélküli általános szerződési feltételeket a fogyasztók rendelkezésére nem bocsátja, tegye elérhetővé az alábbi közleményt:

Közlemény

A Kúria a 2025. november 12-én meghozott Gfv.VI.30.051/2025/6. számú ítéletével megállapította, hogy a cég által utazásszervezői tevékenysége körében 2023. március 21-től alkalmazott és az alperes weboldalain elérhető „Általános Szerződési Feltételek” elnevezésű általános szerződési feltételei közül az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal az alábbi szerződési feltételek érvénytelenek:

- „Az utazási szerződés létrejöttének további feltétele, hogy az Utazó határidőre befizesse a részvételi díj előleget.” (II.2. pont első mondata);
- „a szerződés nem lép hatályba, és” (V.1. pont harmadik bekezdés első mondatának második és harmadik tagmondatában szereplő szövegrész).

Az ÁSZF II.2. pontjának első mondatában, illetve az V.1. pontja harmadik bekezdés első mondata második és harmadik tagmondatában szereplő kikötések azért tisztességtelenek és ekként érvénytelenek, mert nem felelnek meg az ÁSZF-fel szemben támasztott világos és érthető megfogalmazás [Ptk. 6:103. § (2) bekezdés] követelményének.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal érintett részében ezt meghaladóan – az ÁSZF VIII.8. pontja második bekezdését érintő, keresetet elutasító rendelkezés tekintetében – hatályában fenntartja.

A Kúria az állam által az alperesnek fizetendő másodfokú perköltség összegét 69.000 (hatvankilencezer) forintra leszállítja.

A Kúria az alperes által az államnak fizetendő másodfokú eljárási illeték összegét 24.000 (huszonnégyezer) forintra leszállítja és az állam terhén maradó másodfokú eljárási illeték összegét 24.000 (huszonnégyezer) forintra felemeli.

A Kúria megállapítja, hogy a peres felek felülvizsgálati eljárási költségeiket maguk viselik.

A Kúria kötelezi az alperest, hogy az esedékesség napjáig fizessen meg az államnak – az állami adóhatóság illetékbevételi számlájára – 35.000 (harmincötezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. A további 35.000 (harmincötezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes utazásszervező tevékenységet folytató gazdasági társaság. Tevékenysége során fogyasztónak minősülő utazókkal köt szerződést. Az alperes az utazásszervezéshez több utazási szerződés megkötése céljából a fogyasztók közreműködése nélkül előre meghatározott Általános Szerződési Feltételeket (a továbbiakban: ÁSZF) alkalmaz, amelyeket az internetes oldalain megismerhetővé tett.

[2] Az alperes a szerződések megkötése során „Utazási szerződés” blankettát alkalmaz, amely rögzíti az ÁSZF utazó általi elfogadását is.

[3] Az ÁSZF – egyebek mellett – a következő kikötéseket tartalmazza:

II.2. alpontjában:

„Az utazási szerződés létrejöttének további feltétele, hogy az Utazó határidőre befizesse a részvételi díj előleget. Amennyiben a részvételi díj 50.000.- Ft alatti vagy az utazási szerződés megkötésére az utazás megkezdését megelőző 35 napon belül kerül sor, úgy az Utazó a teljes részvételi díj befizetésére köteles. Amennyiben Utazó a megadott határidőig nem fizeti be a kért összeget, úgy a cég1 elállhat az utazási szerződéstől.”

V.1. alpontjában:

„Az utazási szerződés megkötésekor előleg címén az Utazó a részvételi díj 40%-át köteles befizetni. Ettől a rendelkezéstől a cég1 eltérhet, ha a közreműködővel kötött szerződés ennél szigorúbb kötelezettséget ír elő. Az utazás megkezdését megelőző 35 napon belül történő foglalás/szerződéskötés esetén, valamint az 50.000.- Ft alatti részvételi díj esetén a teljes részvételi díjat a foglalással/szerződéskötéssel egyidejűleg kell megfizetni bankkártyával vagy a cég1 bankszámlája történő átutalással.

Az Utazó által fizetendő teljes díj fennmaradó összegének megfizetésére az Utazó az utazás megkezdése előtti 35. napig köteles, kivéve, ha a közreműködővel kötött szerződés alapján ennél korábbi teljesítésre van szükség.

Amennyiben a megadott időpontig az Utazó nem egyenlíti ki a teljes fizetendő díjat, a szerződés nem lép hatályba, és a cég1 azt az Utazó által történt felmondásnak tekinti. Ebben az esetben az elmulasztott határidő időpontja tekintendő a felmondás időpontjának, és a cég1 jogosult a VI. pont szerinti bánatpénzt felszámítani és érvényesíteni.”

VIII.8. alpontjában:

„A cég1 az utazási szerződés nem-teljesítéséből vagy hibás teljesítéséből eredő károkért való felelősségét, illetve a személyiségi jogsértésért járó sérelemdíj mértékét a teljes részvételi díj háromszorosának megfelelő összegben korlátozza.

A cég1 tájékoztatja az Utazót, hogy a vasúti személyszállítást igénybe vevők jogairól és kötelezettségeiről szóló 1371/2007/EK rendelet, az autóbusszal közlekedő utasok jogairól 181/2011/EU rendelet, a tengeri utasszállítók baleseti felelősségéről szóló 392/2009/EK rendelet, a tengeri és belvízi közlekedést igénybe vevő utasok jogairól szóló 1177/2010/EU rendelet, a légi fuvarozók felelősségéről szóló, a 2005. évi VII. törvénnyel kihirdetett 1999. évi montreali egyezmény, a visszautasított beszállás és a légi járatok törlése vagy hosszú késése esetén nyújtandó kártalanításról szóló 261/2004/EK rendelet, a légi személyszállításhoz 25/1999. (II. 12.) Korm. rendelet, valamint az 1986. évi II. tvr.-el kihirdetett berna (COTIF) egyezmény, az 1936. évi XXVIII. Törvénnyel kihirdetett varsói nemzetközi egyezmény korlátozza az utazásszervező és a közreműködőjeként eljáró fuvarozó felelősségét, illetve a kártalanítási kötelezettségét. A cég1 szerződésszegése esetén a szerződésszegés miatt megállapított vagy megállapodott kártérítés Utazónak járó összegéből a jelen pontban megnevezett jogszabályok szerinti kártérítések, illetve kártalanítások összegét levonja.”

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[4] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes utazásszervezői tevékenysége körében alkalmazott ÁSZF I.5. pontja, II.2. pont első mondata és V.1. pontja harmadik bekezdése első mondatának első és második tagmondata szerinti, a fogyasztó és az alperes közötti szerződés részévé váló általános szerződési feltételek érvénytelenek az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal azzal, hogy az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket a megtámadásig már teljesítettek.

Kérte kötelezni az alperest, hogy a saját költségén gondoskodjon a perrel érintett szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítására vonatkozó közlemény közzétételéről akként, hogy a bíróság által megállapított szövegű közleményt az alperes internetes honlapja nyitóoldalon legalább 15 napon keresztül tegye elérhetővé, de a 15 nap leteltét követően is mindaddig, amíg az alperes az érvénytelen feltételek nélküli ÁSZF-et a fogyasztók rendelkezésére nem bocsátja.

[5] Az ÁSZF II.2. alpontjában szereplő kikötéshez kapcsolódóan a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:63. § (1) bekezdésére utalás mellett rögzítette, hogy a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre, ezzel szemben az ÁSZF kifogásolt rendelkezése a szerződés létrejöttének további feltételeként határozza meg az előleg megfizetését. A Ptk. 6:59. § (2) bekezdésére történő utalás mellett kifejtette, hogy a jogintézményeket meghatározó normáktól a felek nem térhetnek el, a jogszabályi rendelkezések ugyanakkor nem tartalmazznak olyan előírást, hogy az előleg megfizetése a szerződés létrejöttének feltétele. Utalt arra, hogy a kifogásolt kikötés a fogyasztó jogi helyzetét a jogszabálytól olyan mértékben eltérően változtatja meg, hogy – alperes tisztességes és méltányos eljárása esetén – észszerűen nem is várható el, hogy azt a fogyasztó egyedi megtárgyalást követően elfogadja, erre figyelemmel a kikötés a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen.

[6] Az ÁSZF V.1. pontjában rögzített kikötéshez kapcsolódó álláspontja szerint a Ptk. 6:116. § (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy a felek a szerződés hatályának beálltát bizonytalan

jövőbeli eseménytől tegyék függővé, azonban a bírói gyakorlat szerint feltételként csak a felek magatartásán kívül eső, attól független bizonytalan jövőbeli eseményt lehet kikötni (BH 2001.170.). E körben hivatkozott a Kúria Pfv.21.138/2018/13. és a BDT.2012.2771. szám alatt közzétett esetekre. Állította, hogy a szerződés hatályára vonatkozó kikötés a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen.

[7] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Az ÁSZF II.2. alpontja körében a Ptk. 6:63. §-ra történő utalás mellett rögzítette, hogy a lényegesnek minősített kérdésben való megállapodás akkor feltétele a szerződés létrejöttének, ha a fél egyértelműen kifejezésre juttatja, hogy az adott kérdésben való megállapodás hiányában a szerződést nem kívánja megkötni. Rámutatott arra, hogy az utas számára egyértelmű, hogy előleg megfizetése nélkül az alperes nem köti meg az utazási szerződést. Hangsúlyozta: mivel az utas tisztában van az előleg pontos összegével, jogcímével, megfizetésének határidejével, így számára e rendelkezés semmilyen hátrányt nem jelent, és emiatt nem lehet tisztességtelen. Az ÁSZF V.1. pontjához kapcsolódóan vitatta, hogy csak a felek magatartásán kívül eső, attól független bizonytalan jövőbeli eseménytől lehetne függővé tenni a szerződés hatályát.

Az első- és a másodfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes által utazásszervezői tevékenysége során alkalmazott Általános Szerződési Feltételek V.1. pontjában található azon rendelkezés, miszerint „...Amennyiben a megadott időpontig az Utazó nem egyenlíti ki a teljes fizetendő díjat, a szerződés nem lép hatályba...”, az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal érvénytelen. Az érvénytelenség nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket 2023. június 29. napjáig teljesítettek.

[9] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 15 napon belül internetes honlapjának nyitóoldalán Times New Roman betűtípussal legalább 12-es betűmérettel, legalább 15 napon keresztül, de a 15 nap leteltét követően is mindaddig, amíg az alperes az érvénytelen feltételek nélküli általános szerződési feltételeket a fogyasztók rendelkezésére nem bocsátja, tegyen elérhetővé közleményt az alábbi tartalommal: A Budapest Környéki Törvényszék 7.G.40.207/2023/15. számú ítéletével megállapította, hogy az cég1 által utazásszervezői tevékenysége során alkalmazott »Általános Szerződési Feltételek« alábbi rendelkezése az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal érvénytelen: Az Általános Szerződési Feltételek V.1. pontjában található következő rendelkezés, mely szerint „...Amennyiben a megadott időpontig az utazó nem egyenlíti ki a teljes fizetendő díjat, a szerződés nem lép hatályba...”. E szerződési kikötés azért érvénytelen, mert a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel alkalmazójával szerződő fél hátrányára állapítja meg. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

[10] Indokolásában az ÁSZF II.2. pontja vonatkozásában az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a szerződési feltétel megfogalmazásából, annak az ÁSZF-ben elfoglalt helyéből, egyértelműen az a következtetés vonható le, hogy az alperes az utazási szerződések létrejöttét ahhoz a feltételhez kívánja kötni, hogy az utazó az előleget megfizesse. Az ÁSZF megfogalmazásából egyértelműnek tekintette azt is, hogy ezt a szándékát az alperes egyértelműen kifejezésre is juttatta, amelyet alátámaszt az alperes által az utazókkal kötött egyedi utazási szerződés is, amely szövegezése szerint a szerződés megkötésekor előleg

címén az utazó a részvételi díj 40%-át köteles befizetni. Hangsúlyozta: az ÁSZF II.1. és 2. alpontját együtt kell értelmezni, amelyek a szerződés létrejöttére vonatkozó alperesi feltételrendszer tartalmazza, és ezeket a Ptk. a 6:86. § (1) bekezdés alapján kell értelmezni, azaz az egyes szerződési feltételeket és nyilatkozatokat a szerződés egészével összhangban. Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az ÁSZF II.2. pontja vonatkozásában nem állapítható meg, hogy a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel alkalmazójával szerződő fél hátrányára állapítaná meg, így az nem ütközik a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésébe.

[11] Az ÁSZF V.1. pontja vonatkozásában rögzítette, hogy a felek a Ptk. 6:59. § (2) bekezdése ellenére még egyező akarattal sem térhetnek el a jogintézményeket meghatározó normáktól, így a szerződés hatálybalépését nem tehetik függővé az utazót terhelő előleg megfizetésétől. Kifogásolhatónak tartotta az ÁSZF V.1. pontjában a hatálybalépés feltételét meghatározó kikötést figyelemmel arra, hogy a szerződés hatályának beálltát a felek csak bizonytalan jövőbeni eseménytől tehetik függővé, amely csak a felek magatartásán kívül eső, attól független, bizonytalan jövőbeli esemény lehet [BH 2001.170., Ptk. 6:116. § (1) bekezdés], ettől eltérő szabályt az utazási szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekről, különösen az utazási csomagra és az utazási szolgáltatás együttesre vonatkozó szerződésekről szóló 472/2017. (XII. 28.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) sem fogalmaz meg. Utalt arra is, hogy a kialakult üzleti gyakorlat önmagában az adott szerződési feltétel tisztességtelensége megállapításának nem akadálya. Mindezek alapján e kifogásolt kikötést a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésébe ütközőnek, ezért tisztességtelennek tartotta.

[12] A peres felek fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes által utazásszervezői tevékenysége körében 2023. március 21-től alkalmazott és az alperes weboldalán elérhető „Általános Szerződési Feltételek” elnevezésű általános szerződési feltételei közül az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal az alábbi általános szerződési feltételek érvénytelenek:

- „A cég1 fenntartja a jelen Általános Szerződési Feltételek módosításának jogát, erről azonban értesíteni köteles utazót a már megkötött, de még nem teljesített utazási szerződések esetében. Indokolt és kivételes esetben cég1 fenntartja a jogát, hogy eltérjen jelen Általános Szerződési Feltételektől. Az Általános Szerződési Feltételektől való eltérésről a cég1 köteles írásban tájékoztatni utazót.” (I.5. pont);

- „...Amennyiben Utazó a megadott határidőig nem fizeti be a kért összeget, úgy a cég1 elállhat az utazási szerződéstől.” (II.2. pont utolsó mondata);

- „A cég1 rögzíti, hogy az egyes utazások részletes leírásai a e-mail cím1 honlapján elérhetőek. A cég1 fenntartja a jogot arra, hogy ezen pont szerinti tájékoztatásban foglaltaktól egyoldalúan eltérjen, amely esetben a változásokról köteles az Utazót – amennyiben az utazási szerződés még megkötésre nem került úgy az utazási szerződés megkötését megelőzően -, igazolható módon tájékoztatni. A honlapon közzétett leírást a felek írásbeli tájékoztatásnak tekintik.” (II.4. pont);

- „A cég1 az utazási szerződés nem-teljesítéséből vagy hibás teljesítéséből eredő károkért való felelősségét, illetve a személyiségi jogsértésért járó sérelemdíj mértékét a teljes részvételi díj háromszorosának megfelelő összegben korlátozza.” (VIII.8. pont első bekezdés).

Az érvénytelenség megállapítása nem érinti azokat a szerződéseket, amelyeket az alperes az ÁSZF I.5. pontnál 2023. június 28-ig, a II.2. pont utolsó mondatánál, a II.4. pontnál és a VIII.8. pont első bekezdésénél 2024. július 2-ig teljesített.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül saját költségére internetes honlapjának nyitó oldalán Times New Roman betűtípussal legalább 12-es betűmérettel és legalább 15 napon keresztül, de a 15 nap leteltét követően is mindaddig, amíg az alperes az érvénytelen feltételek nélküli általános szerződési feltételeket a fogyasztók rendelkezésére nem bocsátja, tegye elérhetővé az alábbi közleményt:

A Fővárosi Ítéltábla a 2024. december 4-én meghozott 13.Gf.40.080/2024/13. számú ítéletével megállapította, hogy a cég1 által utazásszervezői tevékenysége körében 2023. március 21-től alkalmazott és az alperes weboldalán elérhető „Általános Szerződési Feltételek” elnevezésű általános szerződési feltételei közül az alperessel szerződő valamennyi fogyasztóra kiterjedő hatállyal az alábbi általános szerződési feltételek érvénytelenek:

- „A cég1 fenntartja a jelen Általános Szerződési Feltételek módosításának jogát, erről azonban értesíteni köteles utazót a már megkötött, de még nem teljesített utazási szerződések esetében. Indokolt és kivételes esetben cég1 fenntartja a jogát, hogy eltérjen jelen Általános Szerződési Feltételektől. Az Általános Szerződési Feltételektől való eltérésről a cég1 köteles írásban tájékoztatni utazót.” (I.5. pont);

- „...Amennyiben Utazó a megadott határidőig nem fizeti be a kért összeget, úgy a cég1 elállhat az utazási szerződéstől.” (II.2. pont utolsó mondata);

- „A cég1 rögzíti, hogy az egyes utazások részletes leírásai a e-mail cím1 honlapján elérhetőek. A cég1 fenntartja a jogot arra, hogy ezen pont szerinti tájékoztatásban foglaltaktól egyoldalúan eltérjen, amely esetben a változásokról köteles az Utazót – amennyiben az utazási szerződés még megkötésre nem került úgy az utazási szerződés megkötését megelőzően -, igazolható módon tájékoztatni. A honlapon közzétett leírást a felek írásbeli tájékoztatásnak tekintik.” (II.4. pont);

- „A cég1 az utazási szerződés nem-teljesítéséből vagy hibás teljesítéséből eredő károkért való felelősségét, illetve a személyiségi jogsértésért járó sérelemdíj mértékét a teljes részvételi díj háromszorosának megfelelő összegben korlátozza.” (VIII.8. pont első bekezdés).

A kikötések azért érvénytelenek, mert

- az észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem egyértelmű az ÁSZF I.5. pontjának tartalma alapján, hogy ez a feltétel a szerződő feleket valójában nem jogosítja és kötelezi;

- az alperes elállási jogát feltételesen kilátásba helyező kikötéssel az ÁSZF II.2. pont utolsó mondata az ÁSZF-fel szemben támasztott világos és érthető megfogalmazás elvárásának nem felel meg;

- az ÁSZF II.4. pont azt a látszatot kelti a fogyasztóban, hogy az alperes jogkövetkezmények nélkül eltérhet a szerződés feltételeitől;

- az ÁSZF VIII.8. pont első bekezdése egyrészt a Korm. rendelet 27. § (5) bekezdésébe ütközik, másrészt nem felel meg az ÁSZF-fel szemben támasztott világos és érthető megfogalmazás elvárásának.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította, egyebekben az elsőfokú ítéletet – az ÁSZF II.2. pont további feltételeit érintő keresetet elutasító rendelkezést – helybenhagyta.

[13] Indokolásában a másodfokú bíróság rámutatott, mivel az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése a Pp. 237. § (3) bekezdés b) pontjának nem felelt meg, anyagi pervezetés keretében a Pp. 370. § (4) bekezdése alapján a felek tudomására hozta, hogy az ÁSZF II.2. pont utolsó mondatánál, valamint a II.4. pontnál és a VIII.8. pontnál is felmerülhet a tisztességtelenségen alapuló semmisség lehetősége, mert a feltételek nem átláthatóak és nem egyértelműek. A felperes ezt követően a Pp. 373. § (5) bekezdése alapján a keresetet

megváltoztatta, és kérte, hogy a másodfokú bíróság a keresetben megjelölteken túl állapítsa meg az ÁSZF II.2. pont utolsó mondata, a II.4. pont és VIII.8. pont tisztességtelenségét is.

[14] A másodfokú bíróság a szerződés létrejöttével kapcsolatban kifejtette, hogy a szerződés akkor nem jön létre, ha annak olyan lényeges feltétele hiányzik, amelynek következtében a felek között egyáltalán nincs joghatás kiváltására alkalmas kötelelem. Rámutatott arra, hogy hatály kizárólag a már megkötött (létrejött) szerződéshez fűződhet, és a hatályba lépett szerződés alapján a szerződésből fakadó jellemző szolgáltatások követelése iránti jogosultság minden további feltétel nélkül érvényesíthető [Ptk. 6:119. § (1) bekezdés]. Nem találta megfelelőnek, hogy az ÁSZF az utazási szerződés létrejöttét, hatályba lépését és a feleket ebből eredően megillető jogokat és kötelezettségeket következtelenül szabályozza, ezért megítélése szerint nem átlátható a szerződés megkötésének és hatályba lépésének folyamata. Utalt arra, hogy az ÁSZF II.2. pontja a jelentkezési lap kitöltését és visszaküldését, valamint annak az alperes részéről történő elfogadását meghaladóan (ÁSZF II.1. pont) a részvételi díjelőleg, illetve az utazás rövid időn belül történő megkezdésétől függően a részvételi díjnak megfelelő befizetését is a szerződés létrejöttének feltételeként kötötte ki, ezáltal az előleg teljesítése az utazó akaratnyilatkozatának kinyilvánításával azonos hatályú olyan lényeges feltétel, amelynek hiányában a szerződés egyáltalán nem jön létre, következésképpen az ajánlathoz és az elfogadó nyilatkozathoz és értelemszerűen a szerződés megszüntetésére irányuló egyéb egyoldalú jognyilatkozathoz (elállás) a szerződés létrehozását és megszüntetését érintő joghatás nem fűződhet. Erre figyelemmel az alperes elállási jogát feltételesen kilátásba helyező kikötés megítélése szerint az ÁSZF-fel szemben támasztott világos és érthető megfogalmazás elvárásának [a Tanács 1993. április 5-i, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelve (a továbbiakban: Irányelv) 5. cikk, a Ptk. 6:103. § (2) bekezdés] nem felel meg, mert a fogyasztó számára az előleg megfizetésének késedelmével járó jogkövetkezmény az elállás kilátásba helyezésével egyértelműen nem állapítható meg. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az ÁSZF II.2. pontjának kizárólag az utolsó mondata tisztességtelen és semmis a Ptk. 6:103. § (3) bekezdése, valamint 6:103. § (2) bekezdése alapján, ugyanakkor a feltétel további részeit érintő kereset nem alapos.

[15] A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy a Ptk. 6:116. § (1) bekezdés leszűkíthető lenne olyan tartalomra, amely szerint csupán a felek magatartásától független események tekinthetők a szerződéskötés időpontjában „bizonytalanak”. Hangsúlyozta: az a tény, amiről a felek a szerződéskötés időpontjában nincsenek megbizonyosodva, a jövőre nézve akkor is bizonytalan, ha a feltétel bekövetkezését egy későbbi időpontban bármelyikük előidézheti. Rámutatott arra, hogy a felek cselekvési lehetőségét a feltétel bekövetkezésénél vagy megghiúsításánál önmagában alátámasztja a függőben lévő feltételt szabályozó Ptk. 6:117. § is. Utalt arra is, hogy a pénzbeli szolgáltatás teljesítéséhez kötött hatálybalépési feltétel az utazási szerződésnél nem kifogásolható, mert az utazási díj magában foglalja az utazás szervezésének díját is, amely nyilvánvalóan már az utazás megkezdése előtt felmerül [Kormányrendelet 4. § (1) bekezdés i) pont], ugyanakkor a Kormányrendelet 5. § (2) bekezdése szerint az utazási szolgáltatásra vonatkozó szerződés alapján fizetendő teljes díj összegének megfizetését az utazásszervező, közvetítő legkorábban az utazás megkezdése előtt harminc nappal igényelheti, kivéve, ha a közreműködővel kötött szerződés alapján ennél korábbi teljesítésre van szükség. Ebből arra következtetett, hogy az elsőfokú bíróság által leírt okok miatt az ÁSZF V.1. pontnak a keresettel érintett része nem tisztességtelen, mert az annyit jelent, hogy az utazó mindaddig nem követelheti az alperestől a szolgáltatás teljesítését, amíg a teljes fizetendő díjat be nem fizeti. Az ÁSZF a határidő elteltével a pénzbeli ellenszolgáltatás teljesítésének elmulasztását a szerződést ráutaló magatartással kinyilvánított olyan bánatpénz megfizetése ellenében megtehető megszüntető

jognyilatkozatnak tekinti, amely – figyelemmel a Ptk. 6:4. § (1)-(2) bekezdéseire is – a Ptk. 6:213. § (1) bekezdése alapján a jövőre nézve meg is szünteti a már létrejött, de hatályba nem lépett szerződést. Megítélése szerint az ÁSZF V.1. pontjának támadott része érthetően és követhetően szabályozza a szerződés hatályát, és a díjfizetés elmulasztásának jogkövetkezményeit, ezért a Ptk. 6:103. §-a alapján nem tekinthető tisztességtelennek.

[16] A másodfokú bíróság az ÁSZF VIII.8. pontja vonatkozásában kifejtette, hogy ez a pont az alperes nemteljesítéséből vagy hibás teljesítéséből eredő károkért való felelősségét, illetve a személyiségi jogsértésért járó sérelemdíj mértékét a teljes részvételi díj háromszorosának megfelelő összegre korlátozza. Hivatkozott a Kormányrendelet 27. § (5) bekezdésére, amely szerint, ha nemzetközi egyezmények nem korlátozzák a szolgáltatás nyújtója által fizetendő kártérítés mértékét, az utazásszervező által fizetendő kártérítés mértékére a Ptk. szerződésszegéssel okozott kár mértékére vonatkozó szabályai alkalmazandók. Ebben az esetben az utazási csomagra vonatkozó szerződés korlátozhatja az utazásszervező által fizetendő kártérítés mértékét, amennyiben ez a korlátozás nem terjed ki a személyi sérülésre, illetve a szándékosan vagy súlyos gondatlanságból okozott kárra, valamint nem eredményezi azt, hogy a kártérítés összege alacsonyabb, mint az utazási csomag teljes részvételi díjának háromszorosa. Kiemelte, hogy a Kormányrendelet 27. § (5) bekezdésére figyelemmel az élet, testi épség és egészség megsértésének jogkövetkezményeként az alperestől követelhető sérelemdíj mértéke nem korlátozható a teljes részvételi díj háromszorosára. Rámutatott arra is, hogy ez a feltétel ellentmondásban áll az ÁSZF IV.12. pontjával, amelynél megjelenik a jogszabályi korlátozás, de a jogban járatlan fogyasztó nem feltétlenül ismeri fel a sérelemdíj és az élet, testi épség és egészség megsértésének jogkövetkezménye közti tartalmi átfedést, és ebben az esetben sem egyértelmű, hogy ezek a feltételek miképpen viszonyulnak egymáshoz. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az ÁSZF VIII.8. pontjának első bekezdése egyrészt a Kormányrendelet 27. § (5) bekezdésébe ütközik, másrészt nem felel meg az ÁSZF-fel szemben támasztott világos és érthető megfogalmazás elvárásának, ezért a Ptk. 6:95. §-ára és a 6:103. § (2) bekezdésre tekintettel a 6:103. § (3) bekezdése értelmében is semmis, míg a feltétel második bekezdésének tisztességtelensége megállapítására irányuló keresetet elutasította arra figyelemmel, hogy az alperes a Kormányrendelet 27. § (6) bekezdése előírásának megfelelően határozta meg a feltétel második bekezdését, amely a Ptk. 6:102. § (4) bekezdése alapján eleve nem minősülhet tisztességtelennek, és a rendelkezés önmagában is megfelelő tájékoztatást nyújt a fogyasztó részére az ÁSZF IV.12. pontjának alkalmazása esetén.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[17] A másodfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet részben történő hatályon kívül helyezése mellett annak megállapítását kérte, hogy az ÁSZF II.2. pontjának első mondata („Az utazási szerződés létrejöttének további feltétele, hogy az Utazó határidőre befizesse a részvételi díj előleget.”) és az ÁSZF VIII.8. pontjának második bekezdése az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelen. Kérte továbbá az ÁSZF V.1. pontjának harmadik bekezdése első mondatának első és második tagmondata – „Amennyiben a megadott időpontig az Utazó nem egyenlíti ki a teljes fizetendő díjat, a szerződés nem lép hatályba,” – vonatkozásában is a másodfokú bíróság keresetet e részben elutasító döntésének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság érvénytelenséget megállapító ítéletének a helybenhagyását. Kérte annak

elrendelését is, hogy a kikötés alkalmazója e tekintetben is saját költségére a kikötés érvénytelenségének megállapítására vonatkozó közlemény közzétételéről gondoskodjon.

[18] Hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 6:63. § (1) és (2) bekezdését, 6:102. § (1) bekezdését, 6:103. § (2) bekezdését, valamint a 6:119. § (1) és (2) bekezdését.

[19] Az ÁSZF II.2. alpontjának első mondata vonatkozásában előadta, hogy a Ptk. 6:63. § (2) bekezdése alapján a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges és a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Rámutatott arra, hogy a lényegesnek minősített kérdésben való megállapodás akkor feltétele a szerződés létrejöttének, ha a fél egyértelműen kifejezésre juttatja, hogy az adott kérdésben való megállapodás hiányában a szerződést nem kívánja megkötni. A szerződéskötés folyamatát, annak lépéseit egyértelműen rögzíti az ÁSZF a II.1. pontjában. Eszerint a szerződés megkötése során az utazási iroda ajánlatot tesz, az ajánlat elfogadásával, azaz a kitöltött, az utas által aláírt és az alperes által írásban elfogadott vagy visszaigazolt jelentkezési lap alapján a szerződés létrejön. A szerződés létrejöttének feltétele a Ptk.-ban írtaknak megfelelően a lényeges kérdésekben (például a fizetési feltételekben) való megállapodás, eltérő rendelkezést az ÁSZF II.1. pontja nem tartalmaz. A Ptk. 6:59. § (2) bekezdése alapján egyértelmű, hogy a feleket a szerződéskötési szabadság a felek jogait és kötelezettségeit megállapító rendelkezések körében illetik meg, a jogintézményeket meghatározó normáktól való eltérés joga nem. Olyan előírást a hatályos jogszabályi rendelkezések nem tartalmaznak, amely szerint az előleg megfizetése a szerződés létrejöttének a feltétele. Erre figyelemmel az alperes főszabályként nem határozhat meg olyan további, meg nem tárgyalt feltételt, amely a Ptk. 6:63. § (1) bekezdésében foglaltaknak nem feleltethető meg, a felek akaratának egybehangzó és kölcsönös kifejezésén túl a szerződés létrejöttéhez az előleg befizetésének kötelezettségét nem fűzheti. Az ÁSZF II.2. pontja nem minősíthető a Ptk. 6:63. § (2) bekezdése szerint meghatározott kikötésnek, ugyanis ez a jogszabályhely a szerződés létrejötte körében azt teszi lehetővé, hogy a felek további feltételt is megállapítsanak, ha a felek bármelyike ezt lényegesnek minősíti. Ennek további törvényi feltétele azonban az, hogy a fél egyértelműen kifejezésre juttassa, hogy az adott kérdésben való megállapodás hiányában a szerződést nem kívánja megkötni. Ilyen rendelkezést azonban az ÁSZF nem tartalmaz, sőt az kifejezetten az elállás lehetőségét, és nem a szerződés létre nem jöttét határozza meg az előleg befizetése elmulasztásának jogkövetkezményeként. Rámutatott arra, hogy a Ptk. 6:77. § (2) bekezdése alapján vélelem szól amellett, hogy az általános szerződési feltételt a felek egyedileg nem tárgyalták meg. Hivatkozott – egyebek mellett – a Kúria Gfv.VII.30.357/2012/7. számú, BH 2014.83. számon közzétett döntésre, amely szerint e jogszabályi vélelem megdöntése közérdekű perben fogalmilag kizárt. Állította, hogy a kifogásolt szerződéses rendelkezés azon értelmezése, amely a szerződés létrejöttének feltételeként kezeli az előleg megfizetését, nyilvánvalóan ennek kifejezett kinyilvánítását és a felek közös megállapodását igényli a Ptk. 6:63. § (2) bekezdése helyes értelmezése mellett. Álláspontja szerint a lényegesnek minősített kérdésekben ugyanis kifejezetten meg kell állapodni, az általános szerződési feltételek jellegadó sajátossága pedig éppen az egyedi megtárgyaltság hiánya. Erre figyelemmel nem értett egyet a másodfokú bíróságnak azzal a megállapításával, amely szerint az előleg teljesítése az utazó akaratnyilatkozatának kinyilvánításával azonos hatályú olyan lényeges feltétel, amelynek hiányában a szerződés egyáltalán nem jön létre {másodfokú ítélet [20] bekezdés}. Kifejtette, hogy ez ellentétes a Ptk. 6:63. § (2) bekezdésével, abból nem következik. Hangsúlyozta, hogy az ÁSZF II.1. és 2. pontja helyes értelmezése mellett a szerződés az ÁSZF II.1. pontjában írtak teljesülésével létrejön, az utas előlegfizetési kötelezettsége a szerződés létrejöttéből következik és nem feleltethető meg az utazó szerződés létrejöttének egyik feltételét képező akaratnyilatkozata kinyilvánításának. Hangsúlyozta: a fogyasztó a teljesítés megkezdésére jogszerűen csak egy létrejött szerződés alapján köteles. Ekkor sincs elzárva az alperes attól, hogy az előleg meg nem fizetése esetére a saját

teljesítését megakadályozza: a szerződés azonnali megszűnésének kikötésével a szolgáltatása nyújtása alól mentesülhet. Ebben az esetben a felek a vállalt kötelezettségek teljesítése alól szintén mentesülnek azzal, hogy elszámolásra a megszűnés miatt, nem pedig a szerződés létre nem jötte miatt kötelesek. A fogyasztóvédelmi rendszer és a tisztességtelen szerződési feltétel fogalmának értelmezése körében ismertette az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) és a Kúria ítélkezési gyakorlatát. Kiemelte, hogy a jóhiszeműség hiánya és a jogokban és kötelezettségekben egy szerződési feltétel által előidézett jelentős egyenlőtlenség között kapcsolat áll fenn. Érvelése szerint a kifogásolt kikötés a fogyasztó jogi helyzetét a jogszabálytól oly mértékben eltérően (egyben hátrányosan) változtatja meg, hogy – az alperes tisztességes és méltányos eljárása esetén – észszerűen nem is várható el, hogy azt a fogyasztó egyedi megtárgyalást követően elfogadja. A másodfokú bíróság vizsgálata nem tért ki arra, hogy a támadott kikötés mennyiben hozza a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe a fogyasztót, ezért a kikötés tisztességtelensége vonatkozásában tett ítéleti megállapítás jogszabályba ütközik. Állította, hogy a másodfokú bíróság ítélete nem feleltethető meg a Ptk. 6:63. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek, ezért a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen.

[20] A felperes az ÁSZF V.1. pontjának támadott része („Amennyiben a megadott időpontig az Utazó nem egyenlíti ki a teljes fizetendő díjat, a szerződés nem lép hatályba,”) vonatkozásában hivatkozott arra, hogy a szerződés hatálya rendszerint az érvényes szerződés megkötésével egy időben áll be, az érvényes jogügylet akkor hatályos, ha ténylegesen kiváltja a célzott joghatást. A szerződés hatálytalanságának lényege, hogy a felek között létrejött megállapodás még vagy már nem képes a felek közötti szerződésből eredő joghatás kiváltására. Álláspontja szerint a vitatott alperesi kikötés nem a szerződés hatályba lépését nem teszi lehetővé, hanem csak az alperes saját főszolgáltatása teljesítésének egyik jelentős részét, az utas utaztatására és a további szervezésre vonatkozó teljesítését köti a fogyasztó előzetes teljesítésének feltételéhez, amely nem azonos a szerződés – hatályba nem lépése miatti – hatálytalanságával. Teljesítésre csak hatályos szerződés alapján kerülhet sor, az utas a már hatályba lépett szerződés alapján köteles megkezdeni a saját főszolgáltatása nyújtását, míg az alperes a szerződés szerinti egyik alapvető szolgáltatását, az utazás megszervezését szintén a szerződés aláírásától folyamatosan nyújtja. A Ptk. 6:116. § (1) bekezdése, habár lehetővé teszi, hogy a felek a szerződés hatályának beálltát bizonytalan jövőbeli eseménytől tegyék függővé, azonban a bírói gyakorlat szerint feltételként csak a felek magatartásán kívül eső, attól független, bizonytalan jövőbeli eseményt lehet kikötni (BH 2001.170.). Hivatkozott a Kúria Pfv.21.665/2016/7. és a Debreceni Ítéltábla Pf. 20.935/2016/6. számú határozataira, amelyek szerint nem tekinthető a szerződés felek általi teljesítése a szerződés hatálya beállása felfüggesztő feltételének. Álláspontja szerint a kikötött feltétel nem hatályba léptető, hanem bontó feltétel, ebből következően a másodfokú bíróság megállapításait ellentétesnek tartotta a hatályos jogszabályi rendelkezésekkel. Rámutatott arra, hogy hatályba nem lépett szerződés alapján a teljesítés megkezdése, így a szervezés megkezdése sem követelhető és a fogyasztó hiába fizette meg a részvételi díj közel felét az utazás megkezdése előtt akár hónapokkal, mégsem követelheti az alperestől a szolgáltatás, azaz az utazásszervezés megkezdését, továbbá nem is veheti biztosra az utazása szervezését egészen az utazás megkezdése előtti harmincadik napig, hiszen a szerződés a kifogásolt kikötés szerint addig hatályba sem lép. Kiemelte: a kifogásolt kikötés nem azt rögzíti, hogy alperes nem köteles elutaztatni a fogyasztót, hanem azt, hogy a szerződés nem lép hatályba, amely fogyasztói oldalról nézve súlyosan méltánytalan és bizonytalan helyzetet eredményez amellet, hogy a fogyasztó részéről az előleg megfizetésének a kötelezettségét a szerződés hatályba lépését megelőzően, azaz jogalap hiányában írja elő. Hátrányosnak tartotta a fogyasztó számára azt is, hogy hatályba nem lépett szerződés esetén a Ptk. 6:119. § (2) bekezdése szerint az érvénytelen szerződés jogkövetkezményeit kell megfelelően alkalmazni, azaz a fogyasztó a

szerződésszegés jogkövetkezményei alkalmazására nem volna jogosult. A felperes hivatkozott arra is, hogy a másodfokú bíróság ezen egyenlőtlenség esetén nem végezte el a tisztességtelenségi próbát. Érvelése szerint az alperes a fogyasztókkal szembeni tisztességes és méltányos eljárása esetén észszerűen nem várhatta el, hogy a fogyasztó egyedi megtárgyalást követően elfogadja azt, hogy mindaddig, amíg a részvételi díj vagy annak egy jelentős része megfizetésére nem kerül sor, úgy a szerződés egyáltalán ne lépjen hatályba. Jogszabályba ütközőnek tartotta, hogy a másodfokú bíróság a pénzbeli ellenszolgáltatás teljesítésének elmulasztását a szerződés ráutaló magatartással kinyilvánított olyan bánatpénz megfizetése ellenében megtehető jognyilatkozatnak tekintette. E bírósági megállapítás alapja, hogy az ÁSZF a mulasztást felmondásnak tekinti, amelynek alapján bánatpénz illeti meg az alperest a VI. pont rendelkezései szerint. A felperes kifejtette, hogy eltérést nem engedő, kógens normák közé tartoznak a hatálytalanság alapvető szabályai is, valamint az ezek jogkövetkezményeit meghatározó rendelkezések. Rámutatott arra, hogy erre figyelemmel a szerződéses eltérés nem lehetséges, továbbá ugyanarra a jogi feltételre és tényre több jogintézmény egyidejű, egymás melletti alkalmazása az eltérő szabályozás okán kizárt.

[21] Kifejtette: a vitatott szerződéses feltétel hatálytalanságot állít, ugyanakkor a hatálytalan szerződés alapján megköveteli a fogyasztótól a szolgáltatás teljesítését. A teljesítés nem szerződésszerű megtörténte, azaz a szolgáltatás részbeni teljesítése esetére a fogyasztó késedelmét (elmaradását) felmondásnak tekinti, és a felet bánatpénz megfizetésére kötelezi. A fogyasztó szerződésszegése esetére kiköthető pénzösszeg fizetési kötelezettség, azonban állította, hogy ennek jogcíme nem lehet a jogerős ítéletben írt, a már létrejött, de hatályba nem lépett, a pénzbeli ellenszolgáltatás teljesítésének elmulasztásához kötött, ráutaló magatartással kinyilvánított, a szerződést a jövőre nézve megszüntető jognyilatkozat eredményeként fizetendő bánatpénz. Rámutatott arra, hogy a Ptk. 6:213. § (2) bekezdése szerint a bánatpénz nem a felmondáshoz, hanem az elálláshoz kötődő jogintézmény, ugyanakkor jelen esetben az elállás fogalmilag kizárt, mert az irreverzibilis szerződés teljesítését a fogyasztó a főszolgáltatása teljesítésével megkezdte. Kiemelte azt is, hogy a bánatpénz abszolút káráltány, azonban célja a kötelelem fenntartásának biztosítása, és nem azonosítható a szerződés megszegése esetére kiköthető kötbérrel.

[22] Utalt arra is, hogy bár a másodfokú bíróság észlelte, hogy a kifogásolt kikötések koherenciája nem áll fenn, azonban jogkövetkezményeit mégsem vonta le, megállapítása ellenére sem a tisztességtelenségi próbát nem végezte el, sem pedig az átláthatósági követelményeknek való megfelelést nem értékelte. Ezért álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítélete a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésébe ütközik.

[23] Nem értett egyet a másodfokú bíróság ítélete indokolásának [22] bekezdésében kifejtettekkel sem. Tévesnek tartotta a Kormányrendelet 4. és 5. §-ára alapított érvelést is, mivel a Kormányrendelet II. Fejezete kizárólag utazási csomagnak nem minősülő szerződésekre alkalmazható, az alperes pedig előre meghirdetett utazási csomagokat értékesít.

[24] A felperes az ÁSZF VIII.8. pontja vonatkozásában hivatkozott arra, hogy ez a pont teljes egészében – tehát nem csak az első, hanem a második bekezdést érintően is – a Ptk. 6:103. § (2) bekezdése továbbá a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen. Állította, hogy a Ptk. 6:103. § (2) bekezdése alapján a fogyasztó és vállalkozás közötti szerződésben az általános szerződési feltétel és a vállalkozás által előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel tisztességtelen voltát önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem egyértelmű. Hivatkozott a Kormányrendelet 27. § (6) bekezdésére, amely a túlzott mértékű kártérítés elkerülését célozza. Állította, hogy az ÁSZF VIII.8. pontjának második bekezdése a nemzetközi egyezmények és az uniós jogszabályhelyek ismertetése tekintetében, valamint tartalmilag is eltér a Kormányrendeletben foglaltaktól, mert az a kártérítések és díjengedmények egymással szemben történő beszámítását teszi lehetővé, míg az ÁSZF

rendelkezés csak a kártérítések, illetve kártalanítások levonásáról rendelkezik, továbbá a Kormányrendelet egymással szemben történő kölcsönös beszámítást, míg az ÁSZF csak az alperes által fizetendő díj csökkentését teszi lehetővé a Kormányrendelet szerinti kifizetésekkel. Hangsúlyozta, hogy a kifogásolt ÁSZF rendelkezés – a másodfokú bíróság érvelésével ellentétben – nem a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően került meghatározásra, ezért a feltétel tisztességtelensége önmagában is vizsgálható, az nem ütközik a Ptk. 6:102. § (4) bekezdésébe.

[25] Hangsúlyozta: módosított keresetében nem azt állította, hogy a feltétel második bekezdése önmagában tisztességtelen, hanem azt, hogy a feltétel első részéből a felelősségkorlátozás jogalapja, feltétele nem állapítható meg, a második bekezdésében felhívott jogszabályok alapján pedig nem állapítható meg, hogy azok konkrétan milyen módon és mértékben korlátozzák az alperes felelősségét. Álláspontja szerint az sem állapítható meg a feltétel tartalma alapján, hogy az első rész szerinti korlátozás a felsorolt jogszabályoknak megfelel, avagy attól eltérő jogalapon meghatározott korlát-e. Erre figyelemmel állította, hogy a másodfokú bíróságnak a feltétel teljes tisztességtelenségét és annak átláthatóságát is vizsgálnia kellett volna. A tisztességtelen jelleg értékelése körében hivatkozott az EUB C-621/17. számú és C-26/13. számú döntéseiben foglaltakra. Kiemelte, hogy a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazására vonatkozó követelményt úgy kell érteni, hogy a szerződés átláthatóan tüntesse fel azon mechanizmus konkrét működését is, amelyre az érintett feltétel utal, valamint adott esetben az e mechanizmus és a többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt, oly módon, hogy a fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse a számára ebből eredő gazdasági következményeket. Állította, hogy e feltétel megfogalmazása nem felel meg az Irányelv értelmezése körében kialakult uniós és az azon alapuló hazai joggyakorlatnak sem. Utalt arra is, hogy a másodfokú bíróság a feltétel átláthatóságának vizsgálatakor figyelmen kívül hagyta azt a Bizottság által megfogalmazott kritériumot, amely szerint azok a szerződési feltételek, amelyek hatása csak együttes elolvasásuk esetén érthető meg, nem mutathatók be oly módon, hogy együttes hatásuk ne legyen nyilvánvaló [Bizottsági Közlemény (2019/C 323/04)]. Hivatkozott a Kúria Gfv.V.30.268/2021/5. számú határozatának 52. pontjára is. Hangsúlyozta, hogy a fogyasztó nincs abban a helyzetben, hogy megismerje a feltétel tényleges tartalmát, amely miatt hátrányos helyzetbe kerül a vállalkozással szemben, ezért a szerződési feltételek tartalma alapján nem várható el, hogy e feltételeket a fogyasztó egyedi tárgyalást követően elfogadja. Mindezek alapján állította, hogy a támadott kikötés tisztességtelensége tekintetében az elutasító rendelkezés jogszabálysértő, a másodfokú bíróság a Ptk. 6:103. § (2) bekezdésében, valamint 6:102. § (1) bekezdésében rögzített feltételek fennállta ellenére nem állapította meg a keresettel támadott teljes kikötés tisztességtelenségét.

[26] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte a jogerős ítéletben kifejtett indokok alapján. Egyebek mellett utalt arra, hogy a felperes az eljárás során olyan magyar és uniós bírósági határozatokra hivatkozott, amelyek nem utazási irodákkal és utazásszervezők általános szerződéseivel foglalkoztak. Állította, hogy az általa alkalmazott ÁSZF világos, átlátható és érthető.

A Kúria döntése és jogi indokai

[27] A Kúria – a felülvizsgálati kérelem keretei között [Pp. 423. § (1) bekezdés] – azt vizsgálta, hogy az ÁSZF II.2. pont első mondata, az V.1. pont harmadik bekezdése első mondatának első és második tagmondata, vagyis az a szövegrész, hogy „Amennyiben a

megadott időpontig az utazó nem egyenlíti ki a teljes fizetendő díjat, a szerződés nem lép hatályba,”, valamint a VIII.8. pontjának a második bekezdése is érvénytelen-e.

[28] A Kúria mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy a tisztességtelen ÁSZF érvénytelenségének szabályait a Ptk. az Irányelv rendelkezéseit alapul véve szabályozza, ezért a Ptk. szabályainak értelmezésénél figyelemmel kell lenni az EUB határozataira. Az EUB állandó ítélkezési gyakorlata szerint a hatásköre kiterjed az Irányelv 3. cikk (1) bekezdésében és az Irányelv mellékletében szereplő „tisztességtelen feltétel” fogalmának értelmezésére, a szerződési feltétel tisztességtelen jellegének értékelése során figyelembe veendő szempontrendszer megállapítására. Az EUB a határozataiban rámutatott, hogy az Irányelv 3. cikk (1) bekezdésében és a tizenhatodik preambulumbekkezdésében foglaltakból következően a jóhiszeműség hiánya, továbbá a jogokban és kötelezettségekben egy szerződési feltétel által előidézett jelentős egyenlőtlenség között kapcsolat áll fenn. A tizenhatodik preambulumbekkezdés a felek alkupozícióját tárgyalja, és kifejti, hogy a „jóhiszeműség” követelménye abban az esetben teljesül, ha az eladó vagy szolgáltató méltányosan és tisztességesen jár el a fogyasztóval szemben, és figyelembe veszi a fogyasztó törvényes érdekeit.

[29] Ahogy arra a felperes is hivatkozott, az EUB a C-415/11. számú ítéletében azt a jogértelmezést adta, hogy a fogyasztó kárára előidézett „jelentős egyenlőtlenséget” a felek megállapodása hiányában irányadó nemzeti szabályok értelmezése útján kell értékelni annak megítélése érdekében, hogy a szerződés a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza-e a fogyasztót, és ha igen, akkor mennyiben (68. pont). Annak megállapításához pedig, hogy az egyenlőtlenséget „a jóhiszeműség követelményével ellentétben” idézték-e elő, meg kell vizsgálni, hogy az eladó vagy szolgáltató a fogyasztóval szembeni tisztességes és méltányos eljárása esetén észszerűen elvárhatta-e, hogy utóbbi, az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az érintett feltételt (C-415/11. számú ítélet 69. pont). Az EUB által kifejtett ezen értékelési szempontrendszer a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésére alapított tisztességtelenség körében releváns.

[30] A Ptk. 6:103. § (2) bekezdése értelmében fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltétel és a vállalkozás által előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel tisztességtelen voltát önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem egyértelmű. A Ptk. 6:103. § (2) bekezdésében megjelenő, hiánya esetében a szerződési feltétel tisztességtelenségét önmagában eredményező világos, érthető megfogalmazás, valamint az átláthatóság elvei azt jelentik, hogy a fogyasztót a szerződéskötés során olyan helyzetbe kell hozni, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket. Ez egyrészt előfeltételezi a vonatkozó általános szerződési feltétel nyelvtani szempontból való érthetőségét, másrészt azt is, hogy a feltétel megfogalmazása lehetővé tegye a fogyasztó számára a feltételből eredően rá háruló gazdasági következmények felmérését (lásd az EUB C-621/17. sz. ügyben hozott ítélete 37. pontját). A Kúria kiemeli: amennyiben a fogyasztói szerződésben az adott általános szerződési feltétel a Ptk. 6:103. § (2) bekezdésében foglalt egyértelműségi követelményt nem teljesíti, a feltétel tisztességtelensége és annak emiatti érvénytelensége megállapítható, a tisztességtelenség megállapításához a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésében foglalt további feltételek vizsgálatára már nincsen szükség.

[31] Az ÁSZF II.2. pontjánál a felperes azt kifogásolta, hogy nemcsak a másodfokú bíróság által tisztességtelennek minősített utolsó mondat, hanem annak első mondata is érvénytelen („Az utazási szerződés létrejöttének további feltétele, hogy az Utazó határidőre befizesse a részvételi díj előleget.”). Állította, hogy az első mondat a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen. A felperes a felülvizsgálati kérelmében rámutatott, hogy a Ptk. 6:63. § (1) bekezdésében foglaltaknak a Ptk. 6:59. § (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem feleltethető meg olyan általános szerződési feltétel, amely a felek akaratának egybehangzó és

kölcsönös kifejezésén túl a szerződés létrejöttéhez az előleg befizetésének kötelezettségét fűzi, vagyis a szerződés létrejöttének nem lehet az előleg megfizetése további feltétele. A Kúria rámutat: a Ptk. szerint a szerződés konszenzuálszerződés, ami azt jelenti, hogy a szerződés létrejöttéhez a felek egybehangzó akaratnyilatkozatán kívül más jogi tényre – a dolog átadására vagy más reálcselekményre – nincs szükség. A Ptk. hivatkozott szabályai értelmében az azonban nem kizárt, hogy a felek bármelyike valamely általa lényegesnek minősített feltételhez kösse a szerződés létrejöttét. A felperes felülvizsgálati kérelmének IV/A. 1. és 2-es pontjában foglaltakkal ellentétben a Ptk. hivatkozott rendelkezései (így a 6:63. § (1)-(2) bekezdése, a 6:77. § (1) bekezdése, valamint a felperes által külön fel nem hívott, ám releváns 6:78. §-a) és az Irányelv azt nem zárja ki, hogy a bármelyik fél által lényegesnek minősített feltétel általános, illetve egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel legyen. Ilyen, a jogszabályoknak megfelelő lényeges feltétel lehet pl. az alperes által előre, több szerződés megkötése céljából, egyoldalúan megfogalmazott előleg fizetési kötelezettség is (ideértve annak mértéke és határideje kikötését is), amely nélkül az alperes az utazási csomagra vonatkozó utazási szerződést az utazóval egyáltalán nem kívánja megkötni. Jelen esetben az alperes a blanketta szerződésben (a személyes adatokat követő részben) és az ÁSZF II.2. ponttól eltérő más pontjában (V.1. pont első és második bekezdés) is kifejezésre juttatta, hogy az előleg fizetésére vonatkozó kötelezettség hiányában az utazási csomagra vonatkozó utazási szerződést az utazóval egyáltalán nem kívánja megkötni. Önmagában tehát a fentiek alapján a feltétel tisztességtelensége még nem állapítható meg, megalapozza viszont annak tisztességtelenségét a felperes felülvizsgálati kérelme IV/A. 3. pontjában kifejtett érvelés.

[32] Alapos a felülvizsgálati kérelem abban a tekintetben, hogy el kell választani egymástól az előleg fizetési kötelezettséget (annak előírását) és annak teljesítését. Míg az előbbi a szerződés létrejötte körében, addig az utóbbit a szerződésszerű teljesítés, illetve a szerződésszegés körében kell értékelni. Vagyis az általános szerződési feltételként megfogalmazott előleg fizetési kötelezettség utazó általi elfogadása hiányában a szerződés létre sem jön, amennyiben viszont az utazó azt a blanketta kitöltésével és visszaküldésével elfogadja, majd azt az alperes visszaigazolja, a szerződés létrejön. Az utazó csak az így létrejött szerződés alapján köteles az előleg megfizetésére a szerződés megkötésekor (pontosabban a szerződéskötés napján, közvetlenül a szerződés létrejöttét követően), ez azonban már a szerződés teljesítése és nem annak létrejötte körében értékelendő. Minderre figyelemmel a másodfokú bíróság jogszabályt sértett akkor, amikor az előleg teljesítésére vonatkozó, az alperes által ÁSZF-ben előírt kötelezettséget az utazó akaratnyilatkozatának kinyilvánításával azonos hatályú olyan lényeges feltételnek tekintette, amelynek hiányában a szerződés egyáltalán nem jön létre, mert egyrészt e szerződési feltétel az utazási iroda által lényegesnek minősített elem volt (és nem az utazóé), másrészt pedig a bíróság nem különítette el egymástól a szerződés létrejöttét és annak teljesítését. Az ÁSZF II.2. pontjának első mondata a Ptk. 6:103. § (2) bekezdése alapján tisztességtelen, mivel fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem egyértelmű, ez azonban a felperes felülvizsgálati érvelésével ellentétben, szükségtelenné teszi annak további vizsgálatát, hogy a Ptk. 6:102. § (1) bekezdésében rögzített feltételek fennállnak-e.

[33] A felperes állította azt is a felülvizsgálati kérelmében, hogy az ÁSZF V.1. pontjának támadott része, miszerint „Amennyiben a megadott időpontig az Utazó nem egyenlíti ki a teljes fizetendő díjat, a szerződés nem lép hatályba,” tisztességtelen. A felülvizsgálati kérelem e vonatkozásban részben megalapozott az alábbiak szerint.

[34] A Kúria az ÁSZF V.1. pontjának támadott rendelkezése kapcsán az eljáró bíróságok álláspontját nem osztotta. A vonatkozó ÁSZF pontnak kizárólag „a szerződés nem lép

hatályba, és” fordulata tisztességtelen, mivel csak létező, érvényes és hatályos szerződéshez fűződhet szerződés teljesítési kötelezettség. A fordulat a Ptk. 6:103. § (2) bekezdése alapján tisztességtelen, mivel fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem egyértelmű. Az utazási csomagra vonatkozó szerződés a kitöltött blanketta visszaküldésével és visszaigazolásával létrejött, annak teljesítését a felek már megkezdték, egyfelől az utazó az előleget megfizette, másfelől az utazási iroda az utazás szervezését megkezdte. Ilyen esetben a fizetendő teljes díj fennmaradó összegének megfizetésére vonatkozó kötelezettség a szerződés hatályba lépésének érvényes feltétele már nem lehet, annak azonban a Kormányrendelet 2. § 7. és 9. pontja, 14. § (2) bekezdés *h*) pontja, valamint 21. § (1) és (2) bekezdése, továbbá a Ptk. 6:213. § (1) bekezdés és 6:4. § (1) és (2) bekezdése alapján nincs akadálya, hogy a fennmaradó díj meg nem fizetésével mint ráutaló magatartással az utazó az utazási csomag megkezdése előtt az utazási csomag szolgáltatására irányuló szerződést – bánatpénz fizetése mellett – egyoldalúan, felmondással megszüntesse. A felmondás bánatpénz melletti érvényes kikötésére és jogszerű gyakorlására – a Ptk.-tól eltérően – a Kormányrendelet speciális rendelkezései miatt nyílik lehetőség mindaddig, ameddig az utazási csomagban foglalt bármely utazási szolgáltatás (pl. személyszállítás, szállásnyújtás, egyéb turisztikai szolgáltatás) nyújtásának a megkezdésére nem került sor, annak ellenére, hogy a felek a szerződés teljesítését az előleg megfizetésével és az utazás megszervezésével már kölcsönösen megkezdték. Mindezek alapján az ÁSZF V.1. pont harmadik bekezdésének első mondatából a tisztességtelen rész kiesik, a támadott rendelkezés további részének tisztességtelensége azonban nem állapítható meg; sőt, a fennmaradó rész felülvizsgálati kérelem szerinti tisztességtelenségének a megállapítása maga vezetne a Ptk. 6:103. § (2) bekezdését sértő, nem egyértelmű – nyelvtanilag, logikailag és jogilag is csonka – rendelkezéshez. A tisztességtelenség miatt kieső fordulatot követően az ÁSZF V.1. pontja harmadik bekezdésének első mondata az alábbi szöveggel marad fenn: „Amennyiben a megadott időpontig az Utazó nem egyenlíti ki a teljes fizetendő díjat, a cég1 azt az Utazó által történt felmondásnak tekinti.” A Kúria rámutat, hogy a magyar nyelv szabályai alapján szükség volt a fennmaradó rendelkezésből az „és” kötőszó mellőzésére is, mivel ez utóbbi a tisztességtelenség miatt kieső konjunktív feltételre vonatkozó tagmondathoz („a szerződés nem lép hatályba”) kapcsolódott.

[35] Az ÁSZF. VIII.8. pontjának második bekezdése vonatkozásában a felülvizsgálati kérelem nem megalapozott. A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes a Kormányrendelet 27. § (6) bekezdésének megfelelően határozta meg az ÁSZF VIII.8. pontjának második bekezdését, így az nem minősülhet tisztességtelennek a Ptk. 6:102. § (4) bekezdése alapján. A Kúria rámutat: attól még a jogszabály előírásainak megfelelően meghatározott az ÁSZF vizsgált rendelkezése, hogy az nem valamennyi, a Kormányrendelet által felsorolt nemzetközi egyezmény, illetve uniós jogforrás tekintetében azonos, másrészt az sem kifogásolható, hogy az a Kormányrendelet szövegét nem szó szerint veszi át, ám tartalmilag megfeleltethető annak. Figyelemmel arra, hogy maga a Kormányrendelet 27. § (5) és (6) bekezdése sem mond többet az utazási iroda által fizetendő maximált kártérítés és a nemzetközi egyezmények, illetve uniós jogforrások által megfizetni rendelt díjengedmények, illetve kártalanítások összegének egymáshoz való viszonyáról, minthogy a túlzott mértékű kártérítés elkerülése érdekében a Kormányrendeletben előírt kártérítések és díjengedmények összegét, illetve a hivatkozott uniós rendeletek és nemzetközi egyezmények szerinti kártérítések és díjengedmények összegét le kell vonni egymásból, így ennél magasabb elvárás az alperessel, az általa megfogalmazott ÁSZF-fel szemben sem támasztható. Az az ÁSZF IV.12. pontja alapján pedig egyértelmű, hogy az utazási irodának a szerződés nem teljesítéséből vagy hibás teljesítéséből eredő károkért való kártérítési felelőssége az utazó által fizetendő teljes díj összegének háromszorosában maximált, továbbá, hogy e korlátozás –

a Kormányrendelet 27. § (5) bekezdésének megfelelően – nem terjed ki a személyi sérülésre, illetve a szándékosan vagy súlyos gondatlansággal okozott kárra. A kivételi kör mellett ekként maximált kártérítési felelősség alapján fizetendő kártérítés mértékéből szükséges levonni az ÁSZF VIII.8. pontjának második bekezdésében foglaltak szerint az ott megjelölt jogalapok alapján meghatározott kártérítések, illetve kártalanítások összegét. Mindezek alapján a felperes erre vonatkozó felülvizsgálati érvelése megalapozatlan (felülvizsgálati kérelem IV/C. 2. pont).

[36] A kifejtett indokok alapján a Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság érdemi döntése részben jogszabálysértő, ezért a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján azt e részek tekintetében hatályon kívül helyezte és az elsőfokon eljáró bíróság ítéletének – az ÁSZF II.2. pontja első mondata érvénytelenségének megállapítására vonatkozó – keresetet elutasító rendelkezését egészében, míg az elsőfokon eljáró bíróság ítéletének – az ÁSZF V.1. pont harmadik bekezdés első mondata első és második tagmondatára vonatkozó – érvénytelenséget megállapító rendelkezését részben megváltoztató határozatot hozott, a rendelkező részben foglaltak szerint. A Kúria egyúttal rendelkezett a Ptk. 6:105. § (2) bekezdésének megfelelő tartalmú közlemény közzétételéről is.

[37] A Kúria a másodfokú bíróságnak az ÁSZF VIII.8. pontja második bekezdését érintő, keresetet elutasító rendelkezését a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[38] A jogerős ítélet felülvizsgálattal érintett rendelkezéseinek részbeni hatályon kívül helyezése és részbeni hatályában való fenntartása folytán változtak a másodfokú eljárás pervesztességi-pernyertességi arányai. A peres felek pernyertessége és pervesztessége megközelítőleg azonos arányú, ezért a Kúria a felülvizsgálattal érintett rendelkezésekhez kapcsolódóan az állam által az alperes részére fizetendő másodfokú perköltség összegét leszállította (24.000 forint lerótt illetékre és 45.000 forint ügyvédi munkadíjra, összesen 69.000 forint), az alperes által az állam javára fizetendő fellebbezési eljárási illeték összegét leszállította (24.000 forint) és az állam terhén maradó fellebbezési eljárási illeték összegét felemelte (24.000 forint). A Kúria határozata a perköltségre vonatkozó egyéb rendelkezések módosítását nem indokolta (az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása folytán kialakult pervesztességi-pernyertességi arányok nem változtak, a másodfokú ítélet felülvizsgálattal nem érintett részéhez kötődő perköltségre vonatkozó rendelkezéseket pedig a Kúria határozata nem érintette).

[39] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a peres felek megközelítőleg azonos pervesztességi-pernyertességi arányára tekintettel a Pp. 83. § (1) bekezdése és a 88. § (2) bekezdése alapján kötelezte az államot az alperes ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján a kifejtett munkával arányban állóan. A Pp. 88. § (2) bekezdése értelmében az ügyész helyett a perköltséget jogszabályban meghatározott módon az állam téríti meg. Az elsőfokú bíróság által e körben követendő eljárást a 34/2017.(XII.27.) IM rendelet szabályozza.

[40] A felperes személyére tekintettel a Pp. 79. § (7) bekezdése értelmében le nem rótt, a meg nem állapítható felülvizsgálati pertárgyértékre figyelemmel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (3) bekezdés *d)* pontja és 50. § (1) bekezdése szerinti mértékű felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről a Kúria a Pp. 405. § (1) bekezdése és 364. § utaló rendelkezései folytán alkalmazandó 83. § (1) bekezdése és 102. § (3) bekezdése alapján rendelkezett akként, hogy azt 50%-ban az alperes, 50%-ban az állam viseli. A Kúria a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (1), (2) és (4) bekezdése alapján tájékoztatja az alperest, hogy a meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 1003200001070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára

kell megfizetnie, a megfizetés során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának az ügyszámát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát. A Kúria figyelmezteti az alperest, ha az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetnie.

[41] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[42] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja zárja ki.

Alkalmazott jogszabályok és joggyakorlat

[43] A Tanács 1993. április 5-i, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelve

[44] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:63. § (1) és (2) bekezdés, 6:77. § (1) bekezdés, 6:102. § (1) és (4) bekezdés, 6:103. § (2) bekezdés, 6:105. § (1) és (2) bekezdés

[45] Az utazási szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekről, különösen az utazási csomagra és az utazási szolgáltatásegyüttesre vonatkozó szerződésekről szóló 472/2017. (XII. 28.) Korm.rendelet 2. § 7. és 9. pont, 14. § (2) bekezdés *h)* pont, 21. § (1) és (2) bekezdés

A döntés elvi tartalma

[46] Amennyiben a fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltétel a Ptk. 6:103. § (2) bekezdésében foglalt egyértelműségi követelményt nem teljesíti, a feltétel tisztességtelensége és annak emiatti érvénytelensége megállapítható, a tisztességtelenség megállapításához a 6:102. § (1) bekezdésében foglalt további feltételek vizsgálata szükségtelen.

[47] Csak létező, érvényes és hatályos szerződéshez fűződhet szerződés teljesítési kötelezettség. Az utazási csomagra vonatkozó szerződés a kitöltött blanketta visszaküldésével és visszaigazolásával létrejött, annak teljesítését a felek már megkezdték, egyfelől az utazó az előleget megfizette, másfelől az utazási iroda az utazás szervezését megkezdte, ilyen esetben a teljes díj fennmaradó összegének megfizetésére vonatkozó kötelezettség a szerződés hatályba lépésének érvényes feltétele már nem lehet, az a szerződés teljesítése körében értékelhető.

Budapest, 2025. november 12.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró, Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

S.K.
ügyintéző

bíróági